

І. Р. Трач

Метафоричні епітети в поезіях В. Симоненка (за збіркою «Лебеді материнства»)

Своєрідна поезія Василя Симоненка найбільш повно представлена у збірці «Лебеді материнства», яка є матеріалом нашого дослідження.

З різних тропів, використаних автором, на особливу увагу заслуговує метафоричний епітет. У поезіях збірки «Лебеді материнства» із 200 виділених сполук майже половину становлять метафоричні епітети, а саме – 91 одиницю.

Метафоричні епітети – це такі, що визначають і підкреслюють певний бік предмета, переносячи на нього з іншого предмета чи явища нову якість на основі паралелізму вражень.

У групі метафоричних епітетів, створених шляхом антропоморфізації, що ґрунтується на наділенні неживих предметів, явищ природи тощо якостями живих істот, виділяємо такі підгрупи епітетів за значенням:

· **перенесення якостей людської вдачі на неживі предмети, явища природи тощо:** використовуються для досягнення певного художнього ефекту. Наприклад, автор, застосовуючи оксиморонне поєднання епітетів *жорстока і мила* на означення іменника *земля*, передає важливу думку про те, що хоча рідна земля не завжди є поблажливою для патріота, вона залишається для нього любовою. Епітети такого типу: *щире небо, щаслива доба, лукаві зіниці, грізна любов, флегматичні мури, каміння байдуже;*

· **перенесення емоційних станів людини на неживі предмети, явища природи тощо:** *зажурена оселя, проміння сумне, строфи невеселі, шалені весни, ошалілий сміх сніговиць.* Окремі епітети цієї групи мають іронічне забарвлення. Наприклад, епітет *веселий* є засобом іроніч-

ного зображення: *Можна знімок утнуть/до газети/і жахливо веселий віри./Застрибають веселі цифри/у ґрунтовно важких статтях,/та не встане з словесних вихрів/многотрудне її життя;*

· **перенесення ознак зовнішності людини на неживі предмети: *засмаглілі горшки й чавуни, білява хата, скуповджені віти.***

Друга група метафоричних епітетів – наділення предметів, явищ природи тощо невластивими їм ознаками, шляхом перенесення з інших предметів чи явищ – представлена значно вужче. До них відносимо кількісно невелику групу епітетних сполук типу: *словесні вихри, вулканний гімн без музики і слів, думка дзвінка, зойки березові, ґрунтовно важкі статті.* Меншою мірою, але також оригінальні образи створюються за допомогою наділення ознаками неживої природи атрибутів духовного життя живих істот: *камінні душі, душі плісняві.*

Метафоричні епітети є складником назв окремих творів. Назва «*Лебеді материнства*» розкривається за допомогою символіки художнього означення, такого ж типу назва «*Кирпатий барометр*». Іронічний відтінок мають назви байок «*Вовк-миротворець*», «*Мудра паляниця*».

Розглянутий нами матеріал демонструє, що метафоричний епітет є важливим елементом в тканині поетичних текстів Василя Симоненка.